

TEZAU LITURGIC
3 OCTOMBRIE
APOSTOLOS VALLINDRA

SLUJBA
SF. IERARH-MUCENIC
DIONISIE
AREOPAGITUL,
EPISCOPUL ATENEI

ATENA, 2010

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

Ποίημα Αποστόλου Βαλληνδρά

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ

Στιχηρά Προσόμοια. Ήχος Β' Ότε εκ του ξύλου.

Δεύτε Αθηναίων οικισταί και των Δικαστών αι χορείαι
ανευφημήσωμεν νυν Θεϊον Διονύσιον ιερομάρτυρα, ότι πρώτος
συνέλαβε το κήρυγμα Παύλου πίστιν τ' απεδέξατο της
Αναστάσεως, Πρώτος δε γεγονώς αρχιθύτης εν τη Αθηνών Πολιτεία
πρώτος και μαρτύριον εδέξατο.

Ότε παραγένου σαρκικώς εν τη Φαραώ πολιτεία γνώσιν αυξήσαι
ποθών, ήλιος εσκοτίσται και γη ερρίγησε' άμα νους και καρδια
σου δεινώς εδονήθη και την σην διάνοιαν το φως κατηύγασε' τότε
γοερώς ανεβόας' «Η Θεός αϊδιος πάσχει ή το παν εν γη σαφώς
απόλυται».

Ότε διηκόνεις νουνεκώς εν Αρείω Πάγω Δικαίω εν ταις Αθήναις,
σοφέ, Παύλος ο Απόστολος σαφώς εκήρυξε του Χριστού την
Ανάστασιν και την παρουσίαν, εν ή μέλλει κρίνεσθαι η οικουμένη
ποτέ. Τότε εκολλήθησ τω Παύλω, ότι ση καρδια εφλέγη γνώσεσθαι
αυτίκα την αλήθειαν.

Ἔτερα. Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

Ὡς ὁ Παῦλος κατέλιπεν Ἀθηνῶν πόλιν ἔνδοξον, σὴν φροντίδ' ἀνείληφεν Ἱερόθεος καὶ τὴν σὴν γνώσιν κατηύθυνε πρὸς ὁν ἡ καρδία σου ἐξ ὀνύκων ἀπαλῶν φλογερῶς ἐπεφέρετο, Θεὸν ἀγνωστον. Καὶ γνωρίσας αὐτὸν τὴ ἀληθεία διεποίμανας ἀξίως τὸν θεόσδοτον ποιῆμιον.

Τὴν σὴν πόλιν ἐποίμανας συνετῶς, Διονύσιε, καὶ ναοὺς καὶ εἰδῶλα ἐξηρήμωσας· τὰς δὲ ψυχὰς τοῦ ποιμνίου σου ἀρδεύων σοὶς ῥήμασι καὶ αὐγάζων δαψιλῶς εἰς ναοὺς σου μετήλλαξας τοῦ Παντάνακτος. Πλὴν, προσκρούσας τοῖς λάτραις τῶν εἰδώλων τὴ καμίνῳ παρεδόθης εὐαρεστῶν τῷ Κυρίῳ σου.

Ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι ἐν νεφέλαις ἠρπάγησαν θεαρχίῳ νεύματι Παντοκράτορος τοῦ παραστήναι ἐν σώματι εἰς Κοίμησιν ἀφθορον Πλατυτέρας οὐρανῶν τῆς τεκούσης τὸν Ἄπειρον καὶ Ἀχώρητον. Τότε οὖν σὺν αὐτοῖς κατηριθμήθης καὶ νεφέλη μετηνέχθης ἐξοδιάσαι τὴν Ἄσπιλον.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Δεῦτε, τῶν Ἀθηνῶν οἰκισταί καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης εορτασταί τὸν τοῦ κλεινοῦ ἀστεῶς πολιοῦχον Διονύσιον εὐφημήσωμεν. Οὗτος γὰρ μνηθεὶς τῷ «Ἀγνώστῳ Θεῷ» κατεστάθη τῆς πόλεως ταύτης ποιμενάρχης καὶ πατήρ. Βίωσας δὲ ἐναρέτως καὶ ζηλωτῶν πρὸς καθάρεισιν τῶν εἰδώλων ἀναλωθεὶς, τῷ πυρὶ παρεδόθη καὶ τοῖς Μάρτυσι κατηριθμήθη. Ὅθεν, αὐτὸν κατὰ χρέος τιμώντες,

αναφωνούμεν κράζοντες· Ως έχων παρρησίαν προς Κύριον μη παύση δεόμενος υπέρ πάντων ημών.

Εἰς τὴν Λιτὴν. Ἦχος α΄.

Σεμνύνου και χαίρε, Αθηνών πολιτεία, ὅτι εκ σου ανατέταλκε σεβάσμιος θύτης, ο θεῖος Διονύσιος. Ευρών γαρ τὴν πόλιν «κατείδωλον ούσαν» ἔργον αὐτοῦ πεποίηκε ταύτην εκ των ειδώλων επιστρέψαι και τους εν αὐτῇ βιούντας τῷ Χριστῷ κατηχήσαι και βαπτίσαι. Τούτο δε ευτυχήσας κατιδεῖν τῷ τυράννῳ παρεδόθη και τον δια πυράς θάνατον ἠδέως ἐδέξατο. Τῇ χορεία δε των ιερομαρτύρων προστεθεις πρεσβεύει ἀπαύστως υπέρ των ψυχῶν ημών.

Ἦχος β΄.

Κανὼν ἀρετῆς, γυμναστῆς εις ευσέβειαν και ἀληθῆς τῆς πλάνης ολοθρευτῆς κατεστάθης, ὦ Διονύσιε. Ευαρεστήσας δε τῷ Θεῷ και εαυτὸν θυσίαν ἀμωμον προσενέγκας κατεστέφθη σου ἡ κεφαλὴ τῷ αμαραντίνῳ στεφάνῳ των καλλινίκων Μαρτύρων. Διο, γεραίροντες τὴν μνήμην σου και τον σε δοξάσαντα ευλογούντες, αιτούμεθα παρ' αὐτοῦ δια σου ταις ψυχαῖς ημών ἰλασμόν και το μέγα ἔλεος.

Ἦχος γ΄.

Ἄριστος οικονόμος Χριστοῦ κατασταθεις και γνήσιος θεράπων των ψυχῶν καθιερωθεις ὦ Διονύσιε, ἐκαλλιέργησας, ὁ ο Παῦλος ἐφύτευσεν ο Ἱερόθεος ἐπότισε και ἡ χάρις του Θεοῦ ἠύξησε ταις ακτίσι του Παναγίου Πνεύματος. Ὅθεν, οἱ εν Αθήναις οἰκούντες και δια σου φωτισθέντες, γεραίρομεν τὴν μνήμην σου, και

εκζητούμεν την χάριν σου, ἣν ἔχοιεν ευελπιστούμεν, δια των σων
ικεσιών, παρά Χριστοῦ του Θεοῦ ημών.

Ἦχος δ'.

Των Αθηνῶν γόνος ἀριστος και φιλοσόφων ἐκγονος υπάρχων, τη
επιστήμη της φιλοσοφίας ἀνίχνευες ἀγνωστον Θεόν. Ὅμως τούτον
εγνώρισας διδαχή του Παύλου. Και εφωτίσθη η ση διάνοια, και
επορεύθης εν πραότητι και δικαιοσύνη. Σφραγίσας δε τον βίον δια
του μαρτυρίου, ἀνήλθες εις ουρανόν εκεί ἔνθα το πνεῦμα πνει.
Απολαύων ουν τα χαρίσματα του Πνεύματος, πρέσβευε υπέρ
ημών, ὅπως κατά χάριν μεθέξωμεν τούτων εν τη εσχάτη ημέρα της
κρίσεως.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Επικουρία του ζώντος Θεοῦ Επικουρείων ηδονικᾶς δοξασίας
ἀπέρριψας. Και τη ἀληθῆ σοφία ἐλλαμφθεις τας Στωϊκῶν
ἀντιφάσεις εκ της ψυχῆς σου ἀπέβαλες. Και γέγονας της
υπερθέου σοφίας καταγώγιον εν ιερεύσι και μάρτυσι διακριθεις,
ιερομάρτυς Διονύσιε. Διο επί τη μνήμη σου ἀγειρόμενοι
ἀνυμνούμεν σε, και τον σε δοξάσαντα μεγαλύνομεν, αιτούμενοι
παρά σου την προς Θεόν μεσιτείαν προς σωτηρίαν των ψυχῶν και
των σωμάτων ημών.

Εις τον Στίχον. Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ασκητικῶν.

Πόλις των Αθηνῶν η κλεινή επί τη μνήμη σου ἐπαίρειται, ὅσιε, και
καίρει ἀβруνομένη και ἐγκαυχάται εν σοί, ὅτι σε κατέχει
ἀντιλήπτορα. Ποιμάνας γαρ ταύτην συ συναπτοίς πλείστοις ἔτεσι,

και γαλουκήσας και εκθρέψας εν Πνεύματι, εποδήγησας προς Χριστόν πλήθος άμετρον. Πρέσβευε ουν προς Κύριον, ευχαίς και δεήσεσι και ικεσίαις απαύστοις διαφυλάττειν την πόλιν σου και ταύτην οικούντας εκ παντοίων νοσημάτων και περιστάσεων.

Στίχ. Το στόμα μου λαλήσει σοφίαν και η μελέτη της καρδίας μου σύνεσιν.

Γόνος των Αθηνών ευκλεής και φιλοσόφων οπαδός εγκρατέστατος ανήλθες υπεραξίως αναβαθμούς δικαστών και Αρείου Πάγου βήμα κράτιστον. Και Παύλου ακήκοας σθεναρόν θείον κήρυγμα δημηγορίαν, Αθηναίους ξενίζουσαν, εκδιδάσκουσαν αληθή Θεόν άγνωστον. Τότε και κατενύγη σου ψυχή και διάνοια και λογισμός και καρδία και οικειώθης τον Κτίστην σου, προς ον εκολλήθης και προσήκθης μαρτυρίω δια την πίστιν σου.

Στίχ. Στόμα διακαίου αποστάζει σοφίαν χείλη δε ανδρός επίστανται χάριτος.

Παύλου την διδαχήν ασπασθείς και την αυτού δημηγορίαν δεξάμενος απέρριψας εικασίας και δοξασμούς Στωϊκών και Επικουρείων φληναφήματα. Και πόθω φλεγόμενος εκμαθείν την αλήθειαν Ιεροθέω εναπέθηκας φρόνημα και εξέμαθες παρ' αυτού πίστιν άπασαν. Τότε κατεπιστεύθη σοι Ελλάδος το κόσμημα, η Αθηνών Εκκλησία, ήν θεαρέστως εποίμανας. Αυτήν ουν και σκέπε κραταιά σου προστασία αδιαλώβητον.

Δόξα. Ήχος πλ. β'.

Τον ιεράρχην και συμμύστην των Αποστόλων, τον θείον Διονύσιον, δεύτε, πιστοί ευφημήσωμεν. Ούτος γαρ, τον Χριστόν εν τοις αυτού κόλποις εισοικισάμενος, ήρε τον σταυρόν αυτού αξίως' και προστάς της των Αθηνών Εκκλησίας ηνάλωσεν εαυτόν εις δόξαν Θεού. Τούτω προσατενίζοντες εν τω περικειμένω νέφει των Μαρτύρων του Κυρίου Ιησού εκβοώμεν και λέγομεν' Ιερομάρτυς αξιάγαστε, μη διαλείπης πρεσβεύειν υπέρ ημών προς Κύριον.

Και νυν. Θεοτόκε συ ει η άμπελος...

Απολυτίκιον. Ήχος γ'. Θείας πίστεως.

Χαίρει έχουσα Αθηνών πόλις αντιλήπτορα και πολιούχον τον πρωτεπίσκοπον αυτής Διονύσιον, Αρχιερέων λαμπρόν εγκαλλώπισμα και των μαρτύρων σεμνόν επικόσμημα¹⁸ Αξιάγαστε, Χριστόν τον Θεόν ικέτευε τηρείν ημάς και πόλιν σου απείραστον.

Θεοτοκίον. Σε την μεσιτεύσασαν...

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Μετά την α' Στιχολογίαν.

Κάθισμα. Ήχος δ'. Ο υψωθείς εν τω Σταυρώ.

Τον Ιεράρχην τον σεπτόν ευφημούμεν, τον καθαιρέτην των ειδώλων υμνούμεν, ότι εκ πλάνης έσωσε λαόν Αθηνών, άπαντας προς την επίγνωσιν αγαγών αληθούς Θεού και προς την ευσέβειαν

τον λαόν οδηγήσας. Προσενεγκών δε εαυτόν Θεώ θυσίαν ζώσαν το στέφος εδέξατο.

Θεοτοκίον.

Την Θεοτόκον ευλαβώς ανυμνούμεν και μεγαλύνομεν αυτήν και προσκυνούμεν ότι το γένος έσωσε του πρώτου Αδάμ. Έτεκε γαρ τον τηρήσαντα κεφαλήν την του όφους και ελευθερώσαντα εκ της τούτου δουλείας. Και νυν προσβλέπομεν προς ουρανόν ευελπιστούντες οικήσαι παράδεισον.

Μετά την β' Στιχολογίαν. Κάθισμα. Ήχος δ'. Ταχύ προκατάλαβε. Θεόν ποτέ θνήσκοντα εν τω Σταυρώ καθορών ο ήλιος έκρυπεν από προσώπου της γης φωτός την λαμπρότητα. Τότε και ανεφώνεις εν πολλή απορία' Ή Θεός μέγας πάσχει, ή το παν απωλέσθη. Αυτόν ποτέ εν Αθήναις ηδέως εγνώρισας.

Θεοτοκίον.

Νεφέλαις συνέδραμον συν Αποστόλοις ομού σεπτός Διονύσιος και Ιερόθεος κηδεύσαι σε, Δέσποινα. Ήνπερ και καθορώντες του Υιού ταις αγκάλαις ύμνησαν θεαρέστως εν φωναίς θεσπεσίαις. Συν τούτων ταις ικεσίαις σώσον τους δούλους σου.

Μετά τον Πολυέλεον. Ήχος δ'. Επεφάνης σήμερον.

Εν Αθήναις έλαμψας ως ποιμενάρχης και αυτάς κατηύθυνας προς πίστιν την παναληθή. Διο τιμώνμεν την μνήμην σου οι εν τω Άστει οικούντες, πανεύφημε.

Θεοτοκίον.

Την αρρήτως τέξασαν τον Θεόν Λόγον ανυμνούμεν άπαντες και μεγαλύνομεν σεπτώς, εν προθυμία κραυγάζοντες· Χαίρε Παρθένε, ημών η βοήθεια.

Οι Αναβαθμοί· «Εκ νεότητός μου...».

Προκείμενον· Το στόμα μου λαλήσει σοφίαν και η μελέτη της καρδίας μου σύνεσιν.

Στίχ. Ακούσατε ταύτα πάντα τα Έθνη.

Ευαγγέλιον· 13^{ης} Νοεμβρίου εις τον Όρθρον.

Μετά τον Ν΄.

Δόξα. Ταις του Ιεράρχου

Και νυν. Ταις της Θεοτόκου.

Ιδιόμελον. Ήχος πλ. β΄.

Αρείου Πάγου το Βήμα καταλιπών το ιερόν της Εκκλησίας Βήμα κατέλαβες, δικαστικήν ανταλλάξας εσθήτα τω ιερώ ποδήρει των Λειτουργών του Υψίστου. Διαφλεγείς δε τω πόθω του Ιησού εν ταις ψυχαίς πολλών τα φως Αυτού ήναψας και είδωλα κατέρριψας. Διο τω πυρί παρεδόθης και ως άρτος ηδύς τω Θεώ προσηνέχθης. Καθορών δε νυν τον Αμνόν συν τοις Άνω Λειτουργοίς, μνημόνευε και ημών των εν πίστει και πόθω τελούντων την μνήμην σου.

Είτα ο Κανών, ου η ακροστιχίς·

Αθηνών αρχιθύτην ύμνοις γεραίρω. Αμήν.

Ωδή α'. Ήχος δ'. Ανοίξω το στόμα μου.

Αξίως υμνήσαι σε επιποθῶ, Διονύσιε, ἀλλ' ὅμως ηπόρημαι αξίους λόγους ευρεῖν, ἵν' ὡς ἀριστα σον βίον ιστορήσω, διο εξαιτούμαι την σην συγκατάβασιν.

Θεόν ποτέ ἀγνώστον συ λεληθότως ἀνίχνευες και τούτον επέγνωκας του Παύλου τη διδαχή και προσέδραμες αὐτῶ και εκολληθήης και γέγονας μύστης Χριστοῦ, Διονύσιε.

Hyφράνθη το πνεύμά σου και επλατύνθη διάνοια Θεόν ὡς εγνώρισας υπερφυή, ἀληθή. Και εξήλωσας αὐτῶ ομοιωθῆναι βιώσαι τε τούτου ζώην την ἀκήρατον.

Θεοτοκίον.

Νηδυί σου, ἀκραντε, ο Θεός Λόγος εσκήνωσεν, εξ ἧς και προσέλαβε φύσιν την βρότειον. πλην ἀμίαντος ὠράθη η θειότης, Θεός τε και ἀνθρωπος μείνας παντέλειος.

Ωδή γ'. Τους σους υμνολόγους.

Ὡς ἐγνων υπόστασιν την θείαν Χριστοῦ του ἀγνώστου σου Θεοῦ επλήσθη η καρδιά σου και ἐλάμψε διάνοια και επληρώθη ἀπασα ση βιοτή, Διονύσιε.

Νεκρός ὡς ὠράθη επί ξύλου Χριστός ο φιλόανθρωπος Θεός, η ἥλιος εσκότισται και πέτραι διερράγησαν. τότε συ ανεφώνησας. Θεός ἡ πάσχει ἡ το παν ὄλλυται.

Αρρήτως σκηνώσας εν ψυχῇ σου, ποιήσας εκεί θείαν μονήν ο πανοικτίρμων Κύριος την σην ψυχῇν ἀνέφλεξε και ἀπαν σου κατέκτησε της διανοίας το φρόνημα.

Θεοτοκίον.

Ρημάτων του θείου Αρχαγγέλου ως ήκουσας πάλαι εν Ναζαρέτ σαυτήν Θεώ υπέταξας και τούτον εμεγάλυνας και ταπεινώ φρονήματι προσαπεδέξω την κλήσιν σου.

Κάθισμα. Ήχος πλ. δ'. Την Σοφίαν και Λόγον.

Αθηνών πολιούχον και πρεσβευτήν, Δικαστών τον προστάτην και εμπνευστήν, αξίως τιμών σε και ωδαις μεγαλύνομεν, ότι εν πάσιν έσθης το άριστον πρότυπον, το λόγω τε και πράξει βιώσαν εν χάρτι. Όθεν και προβαίνη προ ημών αοράτως ως θεϊον υπόδειγμα και της πίστεως έρεισμα, ιερέ Διονύσιε. Πρέσβευε συν Χριστώ τω Θεώ, όπως μεθέξωμεν τούτων της χάριτος, οι γεραίροντες κατά χρέος την μνήμην σου.

Θεοτοκίον.

Γαβριήλ κατεμήνυσε θαυμασώς, ότι μέλλεις συλλήψει εν σοι γαστρί της δόξης τον Κύριον, του Πατρός τον συνάναρχον, τον προ ηλίου όντα και πάσης της κτίσεως, τον προανάρκως φύντα και Πνεύματι σύνθρονον. Όθεν ανυμνούμεν την σεπτήν εκλογήν σου και χείλεσι κράζομεν' Χαίρε θρόνε ολόφωτε, ισοτέφανε, πάγχρυσε. Πρέσβευε τω σω συν Υιώ, ημαρτηκόσι δωρήσασθαι άφεσιν και γαρ έχομεν την σην χρείαν οι δούλοι σου.

Ωδή δ'. Ο καθήμενος εν δόξη.

Χαίρων ήκουσας του Παύλου διαπρύσιον κήρυγμα συν Ιεροθέω, άμα γυναικί τη Δαμάριδι και εκολλήθης εκείνω, Διονύσιε, και ανέκραζες' Δόξα τη δυνάμει σου, Κύριε.

Ιερὸν Δικαιοσύνης ὡς κατέκων λειτούργημα ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ ἔστις σπερμιολόγον ἐνωτίσασθαι· καὶ ἠκροάσθης καὶ ἔγνως Θεὸν ἀγνωστον, καὶ ἀνέκραξες· Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Θύων παύσας τοὺς εἰδώλους, ἱερὲ Διονύσιε, ἔγνωκας θυσίαν Σώματος τιμίου καὶ Αἵματος τοῦ ὑπὲρ πάντων τυθέντος ὡσπερ σφάγιον, καὶ ἀνέκραξες· Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Θεοτοκίον.

ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ὑπερτέρα σὺ πέφυκας, διόπερ ἐπελέγης ἔνδον τὸν Θεὸν σου εἰσδέξασθαι· καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο κατενόησας καὶ ἀνέκραξες· Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Ὡδὴ ε΄. Εξέστη τα σύμπαντα.

Τελεῖν τα μυστήρια, κηρύττειν τὴν εὐσέβειαν ἔργον σου κατέστησας, θεόφρον· θηρεύειν ἔτι τοὺς τῶν εἰδώλων πιστοὺς, τόξῳ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, μέλημα νυχθημερόν, Ἱεράρχα πεποίηκας.

Ἡ χάρις τῶν λόγων σου, ὁ ζήλος τε τῶν ἔργων σου ἠνεγκαν καρποὺς πολλαπλασίους· καὶ προσετέθη εἰς τὸ σὸν Ποίμνιον πλῆθος φιλοσόφων Στωϊκῶν, ἅμα Ἐπικούρου τε καὶ Χρισίππου τὸ πλήρωμα.

Ναοὺς σὺ ἐδόμησας, εὐκτήρια ἀνίδρυσας εἰς τὸ ἀγιάζειν Θεὸν ζῶντα, τὸν ἐνοικούντα τε καὶ ἐδρευόντα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς Αὐτοῦ, καὶ γὰρ οὐκ ἀπέχοντα τῶν ναῶν τῶν πιστῶν Αὐτοῦ.

Θεοτοκίον.

Υπέρ τα ορώμενα, υπέρ και τα νοούμενα ο τόκος σου, Παρθένε, καθωράθη, δι' οὐ ηγνίσθη η φύσις άπασα έμψυχος και άψυχος ομού, άμα ως ηυδόκησε ενοικήσαι εν μήτρα σου.

Ωδή ς'. Την θείαν ταύτην.

Μήτηρ Χριστού του Θεού ημών ακούσας ότι έζη σωματικώς ο Διονύσιος απήλθεν εις Ιερουσαλήμ ιδειν αυτήν ποθήσας ο τρισμακάριος.

Νέαν Μονήν παρ' αυτή ευρών ακήκοε θεσπέσια ρήματα περί του Ιησού, α συνετήρει η άμεμπτος εν τη αυτής καρδια απαραχάρακτα.

Ορών το κάλλος το άρρητον, ορών το μεγαλείον το άφατον της Θεομήτορος, φρίπτων και τρέμων εβόησε' Θεού μητέρα είναι την απειρόγαμον.

Θεοτοκίον.

Ιδού σοι, χαίρε, εκραύγασε φωνή ο Γαβριήλ ως εώρακε σε την πανάχραντον, ην προεμήνυε έσεσθαι Θεού μητέρα όντως απερινόητον.

Κοντάκιον. Ήχος πλ. δ' Τη υπερμάχω στρατηγώ.

Των Αθηναίων πας ο Δήμος ευφημήσωμεν τον Ιεράρχην τον κλεινόν και πολυθαύμαστον, ότι πρώτος ποιμενάρχης ημών κατέστη. Και ως έχει το προβάδιομα της πίστεως, ούτως έλαβε και πρώτος το μαρτύριον. Διο κράζομεν' Χαίρε μάρτυς πρωτόαθλε.

Ο Οίκος. Άγγελος πρωτοστάτης.

Άριστος οικονόμος του Χριστού ανεδείχθης της πάλαι Αθηνών Εκκλησίας. Και ως εγένου αυτής Ποιμήν πρώτος κατά τάξιν, σαυτὸν ηνάλωσας κηρύσσων και ποδηγετῶν. Διο βοῶμεν προς σε ταῦτα·

Χαίρε, ο γνους τον Θεόν δια Παύλου,

Χαίρε, ο δους εις αυτὸν τα πάντα.

Χαίρε, ὅτι Ἄρειον Πάγον κατέλιπες,

Χαίρε, ὅτι ἅγιον Βῆμα κατέλαβες.

Χαίρε, ὅτι συ εβίωσας τον κανόνα τον χρυσούν,

Χαίρε, ὅτι συ εμόχθησας δια ποιμνιον το σον.

Χαίρε, ὅτι το πλήθος των ειδῶλων καθείλες

Χαίρε, ὅτι το σκότος το της πλάνης απήρες·

Χαίρε, ποιμήν ψυχῶν, ακατάβλητε,

Χαίρε, πατήρ πιστῶν, αδαπάνητε.

Χαίρε, οδὸν σωτηρίας γνωρίσας,

Χαίρε, οδὸν μαρτυρίου βαδίσας,

Χαίρε, μάρτυς πρωτόαθλε.

Συναξάριον.

Τη γ' του αυτού Μηνός, μνήμη του αγίου ενδόξου, ιερομάρτυρος Διονυσίου, πρώτου Επισκόπου Αθηνών.

Στίχ. Ἐρωτι φλεγόμενος του σου Δεσπότου, τη φλογί παρέδωκας σαυτὸν ηδέως.

Τρίτη Οκτωβρίου θάνε Διονύσιος.

Ωδή ζ'. Ουκ ελάτρευσαν.

Σε τον πάγκαλον ποιμένα και Διδάσκαλον και θείον ρήτορα ορώμεν οι γηγενείς νεφέλαις οχοούμενον και οδηγούμενον εις εξόδιον της μόνης Θεομήτορος εν Γεθσημανή χωρίω.

Γέρας έπρεπε τη ζέσει της αγάπης σου, ώ Διονύσιε, υπέρ μητρός Ιησού· διο κατηξίωσε, ώ τρισμακάριε, εις την Κοίμησιν παρευρεθήναι σώματι άμα συν τοις Αποστόλοις.

Επαιρόμενος νεφέλαις και οχοούμενος ήλθες, θεόσοφε, χωρίω Γεθσημανή και ύμνησις κάλλιστα την υπερύμνητον και προέπεμψας συν Αποστόλοις άπασι εις Υιού αυτής αγκάλας.

Θεοτοκίον.

Ρήμα άρρητον τοις χείλεσί μου έρχεται, Θεοχαρίτωτε· φρικτόν γαρ εν ση γαστρί τετέλεσται, Δέσποινα, διπλούν μυστήριον, ότι έτεκες τον εν δυσί ταις φύσεσι Θεόν Λόγον οραθέντα.

Ωδή η'. Παιδας ευαγείς.

Άριστος ποιμήν και ιεράρχης ψυχών οικονόμος θεοπόνητος ώφθης, Διονύσιε, τω ποιμανορίω σου γυμνάζων εις ευσέβειαν, ζηλών τα κρείττονα, τα είδωλα καθαίρων εκ βάθρων, θέμεθλα στηρίζων Χριστού Εκκλησίας.

Ίθυνας οδόν προς τον Σωτήρα προβάλλων συν βιοτήν, ώ Διονύσιε, ήρες την ασέβειαν, προέβαλες ευσέβειαν, την αρετήν edίδαξας ενθέω πνεύματι, δι' ής η των πιστών ανυψώθη έκπιωτος ουσία αρρήτω ευσπλαχνία.

Ρύμα και προπύργιον ωράθης, οχύρωμα αρετής απαραβίαστον τω ποιμανορίω σου, θείε Διονύσιε, και πάντα διεφύλαξας των προσβολών του εχθρού μιμούμενος τον καλόν σου Ποιμένα, πάντα ασφαλίζων τη ποιμνη σου, θεόφρον.

Θεοτοκίον.

Ώδινας, Μαρία Θεοτόκε, Θεόν τε και άνθρωπον εν μήτρα σου τω Πατρί συνάναρχον. Πνεύματι ομότιμον, τον τας ψυχάς καθαίροντα, σώματα σώζοντα, αμφότερα μορφούντα αφράστως και θεοποιούντα, Παρθένε, κατά χάριν.

Ωδή θ'. Άπας γηγενής.

Άγρυπνος φρουρός εδείχθης ποιμνίου σου, ώ Διονύσιε, όθεν και απέλαβες αυτού αγάπης τε και σεβήματος. Όμως σκληροί διώκται σου πυρά παρέδωσαν το σον σώμα, διαλογιζόμενοι συγκαήναι ομού και το έργον σου.

Μένος κατά σου διώκται σου πνέοντες, ώ Διονύσιε, τω πυρί παρέδωσαν σεπτόν σου σώμα θυσίαν άμωμον, όπερ συ πριν εσταύρωσας εν τοις του κόσμου τερπνοίς προς την άνω πορείαν φερόμενος εξ αγάπης Χριστού και φλογώσεως.

Ήκουσας το «εϋ, εργάτα πανάξιε και δούλε έμπιστε», παρά του Κυρίου σου και τω στεφάνω εστέφθη ση κορυφή και τοις χοροίς ηρίθμησαι τοις των Αγίων, σοφέ, όθεν πάντες πόθω εορτάζομεν και γεραίρομεν την θείαν μνήμην σου.

Θεοτοκίον.

Νεύσον προς ημάς, Παρθένε, πανάμωμε, ελέους άβυσσος και την σην βοήθειαν παράσχου πάσι τοις αιτουμένοις σε' εκ σου γαρ εκδεχόμεθα πάντες βοήθειαν την τε ρύσιν και σφαλμάτων άφεισιν' συ γαρ πάντων υπάρχεις βοήθεια.

Εξαποστειλάριον. Ήχος β'. Τοις Μαθηταίς συνέλθωμεν.

Τον θεϊον Διονύσιον Αθηνών τον προστάτην και πολιούχον κράτιστον, αντιλήπτορα θεϊον, ανυφημούμέν σε πάντες πόθω και κατά χρέος, και εκζητούμεν σώζεσθαι το κλεινόν ημών άστυ εκ συμφορών και παντοίων νόσων τε και κινδύνων. Συ γαρ υπάρχεις πάντοτε η ημών σωτηρία.

Θεοτοκίον.

Γεθημανή εφέστηκε δωδεκάς Αποστόλων και θεϊος Διονύσιος, Ιερόθεος άμα, εξοδιάσαι σον σκήνος ως ψυχή σου απέπτη και προς Υϊόν μεθέστηκε, Παναγία Παρθένε, σεμνοπρεπώς, ως σεμνώς εβίωσας εν τοις κάτω. Και γαρ του Λόγου γέγονας επουράνιος θρόνος.

Εις τους Αίνους. Ιστώμεν στίχους δ' και ψάλλομεν τα εξής

Προσόμοια. Ήχος β'. Ποίοις ευφημιών.

Ποϊον εγκωμιών στέφανον καταπλέξωμεν τω Ιεράρχη τω εν ταις Αθήναις βίωσαντι και επιδεξίως ποιμάναντι την των Αθηναίων Εκκλησίαν! Αυτής, πρώτος ιεράρχης αναδέδεικται' προς δε, πρώτος και εν μάρτυσιν γινώσκειται. Ούτος προς τούτοις αξίως τη

σεπτή Κοιμήσει Θεοτόκου παρευρεθείς υμνήσεως ήρξατο μετέκων
θείας αινέσεως.

Ποίοις μελωδικοίς άσμασι καταστέψωμεν τον Ιεράρχην, το του
Κορυφαίου εκβλάστημα και Ιεροθέου ανάθρεμμα, Αθηνών τον
μέγαν αρχιθύτην! Το μεν, ως ναούς ειδώλων καταρρίψαντι, το δε,
ως ναούς Χριστού εμπύχους κτίσαντι. Έδει γαρ πνεύματος πόλει
το Πνεύμα οικήσαι, το Πατρί συνδημιουργόν, Υιώ τε ομότιμον,
σκηνώσαι και μείναι ένοικον.

Ποίοις υμνωδιών μέλεσιν ευφημήσωμεν τον Ποιμενάρχην, τον
αναλωθέντα τω σώματι και δαπανηθέντα τω πνεύματι' ευατόν ως
πρότυπον διδόντα! Ον Παύλος ήνεγκεν εις φως και την Αλήθειαν
και σκεύος εκλογής γνησίας απειργάσατο. Γέγονε γαρ πάσι τα
πάντα, ίνα πάντας σώση επηρείας της του Σατάν. Διο γέρας είληφε
προθύμως και το μαρτύριον.

Ποίον εγκωμιών έπαινον απονείμωμεν τω Διδασκάλω, τω ποτέ
Δικαίου καυχήματι και των δικαστών καλλωπίσματι, τω τα νυν
Πνυκί προσαναβάντι, ακούσαι, α ο «σπερμολόγος» έδει λέγεσθαι
και γνώναι, Χριστού ταφήν και την ανάστασιν. Έμελλε γαρ ταύτα
πάντα αυτόν συγκλονίσαι και εις δρόμον παναληθή ελκύσαι αυτού
ψυχήν και σώσαι αυτού την ύπαρξιν.

Δόξα. Ήχος πλ. β'.

Ο αληθής Θεός ουκ εν χειροποιήτοις ναοίς κατοικεί, ουδέ υπό
χειρών ανθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινός. Τούτο μαθών
υπό του Παύλου, Διονύσιε, έθηκας την ψυχήν σου εις κατοίκησιν

Αυτού. και πολλούς υιούς και θυγατέρας αναδείξας εκίνησας την οργήν του Άρχοντος του σκότους. Και συμβουλία τούτου τω πυρί παρεδόθης. Καθαρθείς δε και λάμπας ως χρυσός εν κωνευτηρίω προσετέθης ταις λαμπηδόσι του ουρανού. Και νυν, λειτουργών εις το άνω θυσιαστήριον, πρέσβευε υπέρ ημών προς Κύριον.

Και νυν. Θεοτόκε συ ει η άμπελος...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Απόστολος και Ευαγγέλιον του Αγίου.

Κοινωνικόν' Εις μνημόσυνον.

Μεγαλυνάριον.

Πρώτος Αθηναίων Αρχιερεύς, πρώτος τε και μάρτυς γεγονέναι αξιωθείς, υπέρ ημών απάντων ποιού σην ικεσίαν Θεώ θερμαίς λιταίς σου, ώ Διονύσιε.

Δίστιχον.

Δέξαι τον ύμνον αδεξιου σου ψάλτου, ον σοι προσφέρει εκ βαθέων καρδίας.

